

Den danske Een Verden bevægelse 1946-70: Verdensføderalismen i Danmark

Finn Laursen

English Summary

The Danish One World Youth (Een Verdens Ungdom, EVU) existed as a nation-wide organisation from 1961 to 1970, when it merged with the UN Student groups to form a new organisation, Internationalt Forum (IF). When the One World (Een Verden) organisation was formed in 1946 most of the founding members were students and in 1948 the organisation appointed Eiril Somer as “student secretary”, which included representing the organisation in World Student Federalists (WSF), which had been created in Montreux in 1947, at the same time as the World Movement for World Federal Government (WMWFG). In 1949, at a congress in Amsterdam, Eric Somer was elected president of WSF, and he served in that function for a couple of years. In 1953, another Dane, Svend Åge Hestoft, was elected as chairman of the organisation, which had now become Young World Federalist (YWF), for about a year. Later, in 1957-1961, Knud Nielsen – who was no longer very young or a student - served as chairman of what had become the Youth and Student Division of the World Association of World Federalists (YSD/WAWF). His appointment should be seen as an effort to create better relations between the junior and senior parts of the movement at the time.

Domestically in Denmark there were special youth groups in some of the local branches of Een Verden at various times, especially in Copenhagen, but it was only in 1961 that the nationwide EVU was formed, the first chairman being Anker Nielsen, who was also actively involved in the European Movement. Copenhagen was clearly the lead branch in 1961, with smaller branches in Odense, Kolding, Aabenraa, and Viborg. From about 1963 Aarhus also got an active branch, at the beginning mainly led by Niels Jørgen Thøgersen, who had previously started the section in Viborg. Activities included various meetings, study circles and weekend seminars. Finance for the latter was available from the UNESCO National Commission and the Agency for Technical Assistance to Developing Countries. Various policy resolutions were passed with focus on strengthening the United Nations and increasing aid to the developing countries. Also, major conflicts, including the Vietnam War and the Apartheid policy in South Africa were dealt with in policy statements, gradually leading to strong criticism of both.

Indledning¹

Den gruppe, der i 1946-47 startede Een Verden var i stor udstrækning studerende, inklusive den første formand, stud.mag. Thomas Hatt Olsen (se kapitel 2). Som sådan kan det siges, at studerende og andre unge har spillet en rolle i den danske Een Verden bevægelse fra begyndelsen.

¹ Da dette kapitel i stor udstrækning er baseret på egne arkivalier, bliver anden halvdel af 1960erne, hvor forfatteren kom aktivt med fra ca. 1962-63, dækket i større detaljer end første halvdel.

På verdensbevægelsens stiftende møde i Montreux i Schweiz i 1947 blev det også besluttet at danne en studenterorganisation, World Student Federalists (WSF).²

Een Verdens landsmøde i Odense i 1948 besluttede, at alle medlemmer under 25 år danner Een Verdens Ungdomsafdeling tilsluttet WSF, og Erik Somer blev udpeget som "student secretary" (se kapitel 3).

Faktisk fik WSF dansk formand i 1949 på en kongres i Amsterdam, nemlig Erik Somer, der var en af Een Verdens stiftere.³ Han fortsatte i den position et par år.

I 1953 var det så Svend Åge Hestofts tur til at blive formand et års tid for organisationen, der nu hed Young World Federalists (YWF).⁴

I perioden 1957-1961 var Knud Nielsen formand for hvad, der nu hed Youth and Student Division of the World Association of World Federalists (YSD/WAWF), selv om han nok var blevet lidt ældre end ung og for længst havde droppet studierne. At YWF blev til en afdeling af WAWF, var udtryk for en krise i det internationale ungdomsarbejde, som krævede en sikker hånd i form af Knud Nielsen.

I 1967 blev forfatteren (Finn Laursen) så formand for YSD/WAWF, som endnu en gang ændrede navn, denne gang til World Federalist Youth (WFY).

1960erne⁵

Ungdomsarbejde i Een Verden var noget on/off op gennem 1950erne. Der kom lidt mere styr på det i 1960erne, selv om der også i det årti var 'ups and downs'. Det startede i København, og så kom der EVU-afdelinger med i flere andre byer, herunder Aarhus fra ca. 1963. I Een Verdens arkivmateriale findes dokumenter vedrørende aktiviteter i København fra ca. 1960, hvis formand på det tidspunkt hed Holger Petersen, men hvor Jens Junghans også var aktivt med. Der findes bl.a. materiale vedrørende en foredragsrække med flere kendte talere, men dog ikke bekræftelse på at disse fandt sted. Desuden findes der forslag til love for Landsorganisationen Een Verdens Ungdom, hvilket bekræfter overvejelser desangående på dette tidspunkt, overvejelser der førte til dannelse af landsorganisationen EVU i 1961.⁶

Bland de andre afdelinger kan det nævnes, at det også var i 1961, at noget begyndte at ske på Viborg Katedralskole: Flemming Thøgersen, Steen Thøgersen, Niels Jørgen Thøgersen, Finn Andersen og forfatteren (Finn Laursen) er alle studenter fra Viborg Katedralskole. Vi finder bl.a. et brev fra Steen Thøgersen til Een Verdens Ungdom af 31. januar 1961, hvor han beder om at blive medlem. Et andet brev dateret 10. november 1961 er fra en vis stud.art. Finn Gadgaard, hvor han omtaler lodseddelsalget i Viborg. Endelig er der et brev fra Niels Jørgen Thøgersen, dateret 29. november 1961, hvor han bl.a. siger "Vi står

² Finn Laursen, "Youth and World federalism: Part One: How it started," *Contact* (World Federalist Youth), no. 5-6, 1968-69, pp. 3-9.

³ Finn Laursen, "Youth and World Federalism: Part three: The rise of functional federalism – WSF 1949-1950," *Contact*. No 5-6, 1970, pp. 84-88.

⁴ Se "Youth officers in the past," *Contact*. October 1967, p. 20. Listen er formentlig udarbejdet af Ichi Morita.

⁵ Forfatteren var formand for EVU på Viborg Katedralskole 1963-64. Efter studentereksamen i 1964 fortsatte han som stud. scient. pol. i Aarhus, hvor Niels Jørgen Thøgersen, der havde været en central person på Katedralskolen, havde begyndt statskundskabsstudiet året før.

⁶ Diverse dokumenter i Een Verdens arkiv.

for øjeblikket med i alt 67 medlemmer!!” Han efterlyste det seneste nummer af bladet, og sluttede af med at sige ”P.S. Vi venter endvidere på oplysninger angående mødet i Odense d. 10. december.”⁷

1961

Mødet i Odense den 10. december 1961 omtales som et rådsmøde i et brev fra Holger Petersen til Een Verdens rejsesekretær Knud Holm Tved, hvor denne blev inviteret til at overvære mødet.⁸

Men dannelsen af EVU som landsorganisation blev besluttet i september 1961 i tilslutning til Een Verdens delegeretmøde i Middelfart, hvor repræsentanter fra nogle af EVU-afdelingerne tog beslutningen. I et referat af et styremøde i EVU's Københavnsafdeling den 18. oktober 1961 står der bl.a.:

”Formanden aflagde beretning om, hvad der var hændt, siden vi sidst mødtes. Interessen samlede sig mest om delegeretmødet i midten af september, hvor vi (ungdommen) blev en landsorganisation. Problemerne viste sig at være mange, især valget af repræsentanter til rådet, der skal have møde i Odense i begyndelsen af december. Til dette møde er henlagt diskussion om: kontingentfastsættelse, 2) landsorganisationens andel i kontingentet, 3) love og 4) valg af formand, kasserer og sekretær.”⁹

I referatet fra Een Verdens delegeretmøde i Middelfart 16.-17. september 1961 finder vi følgende om EVU:

”Hans Solholm forelagde nu forslag til vedtægter for EVU, der forudsætter en selvstændig ungdomsorganisation med egne love og vedtægter. Hans Solholm mente ikke, man her på delegeretmødet skulle gå i detaljer, men overlade dette til de unge selv. Det afgående forretningsudvalg håber på en stærk og godt arbejdende ungdomsorganisation, hvor et intimt samarbejde kan finde sted mellem Een Verden og de unge. Forslaget blev enstemmigt tiltrådt af delegeretmødet. Holger Petersen, EVU, takkede Hans Solholm for hans forelæggelse af EVU's forslag og takkede delegeretmødet for behandlingen og vedtagelsen af forslaget.”¹⁰

Beslutningen om at oprette landsorganisationen EVU var således noget af en to-trins raket. Beslutningen blev taget og bekræftet af seniorbevægelsen i september 1961. Men det var på rådsmødet i Odense den 10. december, at man endeligt vedtog love for foreningen og valgte følgende bestyrelse:

Landsformand: Anker Nielsen

Næstformand: Ruth Gunnarsen

Kasserer: Jørgen Friser Frederiksen

Sekretær: Holger Petersen

5 rådsmedlemmer: Anette Viran, Odense, Else Lundstrøm, Viborg, Frede Buchardt, Haderslev, Leif Løvborg, Roskilde, Hans Spiis, Åbenrå

⁷ Diverse breve i Een Verdens arkiv.

⁸ Brev af 3. december 1961. Een Verdens arkiv.

⁹ Referat af styremøde i Een Verdens Ungdoms københavnsafdeling den 18. oktober 1961.

¹⁰ Referat, delegeretmødet i Middelfart ferieby den 16.-17. september 1961. Referatet omtaler ikke et separat ungdomsmøde på stedet, men et sådant må formodes at have fundet sted. Til Een Verdens styrelse valgtes følgende fra EVU: Anette Viran, Odense, Niels Jørgen Thøgersen, Viborg, og Holger Petersen, København. Suppleanter blev Lars Holmblad, Odense, Frede Buchardt, Haderslev og Niels Jensen, hvis hjemsted ikke nævnes.

Suppleanter: Lars Holmblad, Odense, Niels Jørgen Thøgersen, Viborg, Poul Quist Jørgensen, Haderslev, og Peder Ravn, Roskilde.¹¹

På Odense mødet enedes man også om, at Københavnsafdelingens medlemsblad EVU-nyt, der blev redigeret af Ruth Gunnarsen, skulle videreføres som et landsblad.¹²

1962

På EVU's repræsentantskabsmøde d. 23.-24. juni 1962 var Haderslev repræsenteret af to stemmeberettigede deltagere (Frede Buchardt og Poul Quist Jørgensen), Kolding af én (Knud Olsen), København af fire (Jørgen Ejlstrup, Jørgen Friser Frederiksen, Steen Mayne og Holger Petersen) og Viborg af én (Niels Jørgen Thøgersen)¹³. Kun Haderslev og København havde betalt kontingent til landskassen. I Roskilde havde man endnu ikke fået dannet en afdeling. Den nystiftede Koldingafdeling blev foreløbigt optaget mod snarest muligt at sende vedtægter. Odense var ikke repræsenteret på mødet. På andendagen nåede Niels Jørgen Thøgersen frem og kunne redegøre for situationen i Viborg. Det konstateredes, at Viborg skyldte landsorganisationen 50 kr., som afdelingen lånte og skulle betale inden 1. november 1962. Denne løsning gjorde det muligt for Niels Jørgen Thøgersen at deltage i repræsentantskabsmødet som repræsentant for Viborg. Økonomien var dårlig. Man vedtog at sætte kontingent til 7,50 kr. årligt, hvoraf 5 kr. skulle gå til landskassen. Man vedtog en udtalelse om den 8. ungdomsfestival i Helsingfors, som dog ikke blev sendt til pressen, men kun offentliggjort i EVU Nyt. Endelig skete der en mindre ændring i lovene, der muliggjorde kollektivt medlemskab af landsorganisationer, hvis formål ikke strider mod EVU's.¹⁴

Valget bød på genvalg på de ledende poster, formand (Anker Nielsen), næstformand (Ruth Gunnarsen), kasserer (Jørgen Friser Frederiksen) og sekretær (Holger Petersen), alle baseret i København. De fem rådsmedlemmer blev: Frede Buchardt, Mogens Pahuus, Peder Ravn, Niels Jørgen Thøgersen og Anette Viran, og de fem suppleanter blev Lars Holmblad, Flemming Thøgersen, Poul Quist Jørgensen, Hans Christiansson og Dan Carlsson.¹⁵

Repræsentantskabsmøde vedtog en udtalelse om den 8. ungdomsfestival i Helsingfors (se tekstboks 13.1).

Tekstboks 13.1: EVU Udtalelse om den 8. ungdomsfestival i Helsingfors, 1962

Repræsentantskabet for Een Verdens Ungdom, samlet til møde den 24. juni 1962, har i anledning af den 8. ungdomsfestival i Helsingfors enstemmigt vedtaget følgende udtalelse:
Et verdensomspændende internationalt samarbejde forudsætter, at den herskende mistillid mellem folkene nedbrydes gennem menneskelig kontakt og oplysning, hvortil internationale ungdomssammenkomster kan yde et meget væsentligt bidrag.
Da festival-arrangementerne gennem tilrettelæggelsen i flere henseender har fået karakter af masse møder, mener vi, at formen ikke er ideel. Det kan imidlertid ikke afvises, at festival-arrangementerne giver betydelige muligheder for kontakt mellem ungdommen fra de forskellige verdensdele, navnlig som følge af den voksende deltagelse af repræsentanter for et bredt udsnit af ungdomsarbejdet i Afrika, Asien samt Mellem- og Sydamerika.

¹¹ "E.V.U.'s råd," dateret dokument i Een Verdens arkiv. Dokumentet giver også bestyrelserne i de fire afdelinger: Viborg, Odense, Haderslev og Roskilde, men ikke København. Det bemærkes, at der endnu ikke fandtes en Århus afdeling.

¹² Holger Petersen, "Årsberetning 1961-62" til EVU's Københavnsafdeling, dateret d. 27. februar 1962.

¹³ Referatet sagde faktisk Flemming Thøgersen, men han var blevet student i 1961, så der skulle nok stå Niels Jørgen Thøgersen, som teksten siger dukkede op med forsinkelse.

¹⁴ Referat af Een Verdens Ungdoms repræsentantskabsmøde på Magleås folkehøjskole d. 23.-24. juni 1962.

¹⁵ Ibid.

Da de fleste ungdomsorganisationer i Nordamerika og Vesteuropa imidlertid fortsat tager afstand fra festival, har repræsentantskabet besluttet ikke at anmelde repræsentanter for Een Verdens Ungdom ved den 8. ungdomsfestival. Derimod vil man hverken fraråde eller anbefale medlemmerne at deltage som privatpersoner, men overlade til hvert enkelt medlem personligt at tage stilling hertil.

Kilde: Unavngiven tekstsamling med udtalelser fra EVU 1962-1969. Forfatterens arkiv.

Repræsentantskabsmødet blev holdt i forbindelse med et weekendkursus, hvor talerne ifølge programmet var mag.art. Else Zeuthen om "Storpolitiske perspektiver i 60-erne", indiske cand.polit. Ajoy Mahalanobish, om "Indien i dag", og Anker Nielsen om "Internationalismen og de nationale kulturnormer." Man fejrede desuden Sct. Hans med båltales af Een Verdens landsformand Manja Danneskiold-Samsøe.¹⁶

På et rådsmøde efter repræsentantskabsmødet, hvor landsformanden, kassereren, sekretæren samt Frede Buchardt, Peter Ravn og Niels Jørgen Thøgersen var tilsted, nedsattes følgende forretningsudvalg: Anker Nielsen, Jørgen Friser Frederiksen, Ruth Gunnarsen, Jens Junghans, Holger Petersen og Birte Skou, altså inkluderende et par medlemmer, der ikke også var medlemmer af rådet. Redaktionsudvalget fik følgende sammensætning: Ruth Gunnarsen (ansvarshavende redaktør), Bente Ejlstrup og Holger Petersen, og organisationsudvalget fik følgende medlemmer: Birte Skou (formand), Frede Buchardt, Friser Frederiksen, Jens Junghans og Peder Ravn.¹⁷

Den 12. november 1962 arrangerede EVU i København et foredrag om "Verdensfederalisme" med Knud Nielsen, formand for Een Verdens forretningsudvalg, i Admiral Gjeddes Gård, St. Kannikestræde, og den 19. november arrangerede Een Verdens Studenter et møde om "Fællesmarkedet og Een Verden" i Studenterforeningens kongesal med EVU's landsformand Anker Nielsen, der også var generalsekretær for Europakampagnen på det tidspunkt, hvor Danmark havde søgt om medlemskab og den franske præsident Charles de Gaulle endnu ikke havde nedlagt veto mod britisk, og dermed *de facto* også dansk medlemskab.¹⁸

1963

Den 22. januar 1963 skrev Per Fischer, der var elev på Århus Katedralskole et brev til Een Verden:

"Undertegnede elev i Århus Katedralskole har under læsning af Åge Bertelsens bog 'Her er dit Våben' og beskæftigelse med de deri omtalte problemer fattet interesse for verdensfederalismen og dens ideer. Jeg vil derfor gerne have tilsendt materiale om Een Verdens formål og arbejde, samt oplysninger om medlemskontingent og lignende." Matematikere i II y ønskede at "diskutere verdensfederalismen som alternativ til den af Åge Bertelsen foreslåede ensidige afrustning og anvendelse af ikke-volds kamp." Per Fischer spurgte også om Clark og Sohns bog "Verdensfred gennem Verdenslov" var blevet oversat til dansk og i givet fald, hvad den kostede.¹⁹

EVU's repræsentantskabsmøde i 1963 fandt sted i Aarhus i juni måned. Det oplystes på mødet, at Viborg ikke havde betalt kontingent. Steen Thøgersen (Viborg) fortalte, at Viborg afdelingen havde ca. 50 medlemmer, som dog ikke var blevet afkrævet kontingent, hvorfor kun ca. 10 havde betalt kontingent pr. 1.

¹⁶ Program i Een Verdens arkiv.

¹⁷ Referat af 1. rådsmøde i EVU 1962 d. 24. juli Magleås folkehøjskole. Een Verdens arkiv.

¹⁸ Dokumenter i Een Verdens arkiv.

¹⁹ Brev i Een Verdens arkiv.

marts. Man vedtog at yde Viborg afdelingen et lån på 50 kr. indtil 1. oktober. Dette muliggjorde, at Steen Thøgersen kunne deltage som stemmeberettiget delegeret fra Viborg. Stemmeberettigede fra de andre afdelinger var følgende:

Odense: Lars Holmblad

Åbenrå: Dan Carlsson

Kolding: Flemming Thøgersen

København: Bente Ejlstrup, Uffe Bergh, Steen Mayne og Arne Møller.²⁰

Det blev oplyst, at der var forsøg på at danne en afdeling i Århus.

Der udspandt sig en politisk diskussion, der viste stor uenighed om atomvåben. Vi læser i referatet:

”Jørgen Friser Frederiksen (København) gav udtryk for betænkelighed ved den danske EVU-organisations modstand mod at give FN kernevåben, han mente ikke, at der kunne opnås sikkerhed på anden måde.

Arne Møller (København) støttede Friser og mente i øvrigt, at en effektiv kontrol med staternes kernevåbenlagre var umulig, hvilket kunne gøre det nødvendigt, at en verdenspolitistyrke var i besiddelse af kernevåben.

Kofoed (Haderslev) hævdede, at EVU kunne få mange medlemmer gennem Kampagnen mod Atomvåben, hvis EVU støttede Kampagnens synspunkter. I hvert fald måtte det være på tide at EVU klart gav udtryk for sit syn på atomvåben.

Anker Nielsen mente, at Kampagnen var en af de mest betydningsfulde bevægelser i tiden. Han støttede selv Kampagnen, fordi den var modstander af kernevåbenanvendelse, som af FN's generalforsamling var blevet erklæret for at være en forbrydelse mod menneskeheden. Det var nok rigtigt, at en kontrol med staternes våbenlagre vanskeligt ville blive effektiv, afgørende i sikkerhedsspørgsmålet var det imidlertid, at det ville være muligt fuldstændigt at kontrollere fremføringsmidlerne.
(...)

Arne Møller mente heller ikke en effektiv kontrol med bombefremføringsmidler var mulig.

Kofoed (Haderslev) mente, at EVU burde tage stærk og afgørende afstand fra atombevæbning af FN-styrker.

Anker Nielsen tilsluttede sig dette væsentligst af etiske grunde men gjorde opmærksom på, at tanken om atombevæbning af FN-styrker var politisk urealistisk.”²¹

Debatten mundede ud i nedsættelse af et resolutionsudvalg bestående af Anker Nielsen, Kofoed Nielsen, Friser Frederiksen og Holger Petersen. Det forslag udvalget senere fremlagde blev vedtaget efter få ændringer med 11 stemmer imod én og to undlod at stemme. Det blev til en resolution om atomvåbenfrie zoner, FN's finansielle krise og Sydafrikas apartheidpolitik (se Tekstboks 13.2).

Tekstboks 13.2: Resolution vedtaget af EVU's repræsentantskabsmøde d. 4. juni 1963 i Aarhus.

Under henvisning til F.N.'s generalforsamlingsbeslutning af 24. november 1961, hvori anvendelse af atom- og brintbomber erklæres for at være en direkte krænkelse af De forenede Nationers pagt, udtaler Een Verdens Ungdom, samlet til repræsentantskabsmøde i Århus:

²⁰ Referat af EVU's repræsentantskabsmøde i Århus den 3. juni 1963. Een Verdens arkiv.

²¹ Ibid.

Een Verdens Ungdom støtter enhver bestræbelse, der kan føre til en alleomfattende afrustning under overnational myndighed og kontrol med den deraf følgende afskaffelse af kernevåben i enhver henseende.

På denne baggrund kan Een Verdens Ungdom fuldt ud tilslutte sig det af Finlands præsident Kekkonen fremførte forslag om gennem en nordisk pagt internationalt at fastslå de nordiske landes ønske om at udgøre et kernevåbenfrit område. Herved vil de nordiske lande kunne yde et væsentligt psykologisk og politisk bidrag til fremme af planer om kernevåbenfri områder i andre dele af verden.

Endvidere udtaler Een Verdens Ungdom sin anerkendelse af den danske regerings tilsagn om at yde et ekstrabidrag til F.N. med henblik på en løsning af F.N.'s økonomiske krise. Samtidig opfordrer Een Verdens Ungdom Folketinget og regeringen til aktivt at fortsætte bestræbelserne på at oprette en nordisk F.N.-politistyrke, der til enhver tid kan stilles til verdensorganisationens rådighed.

Een Verdens Ungdom har inden for Dansk Ungdoms Fællesråd med tilfredshed noteret sig, at et overvældende flertal i fortsættelse af opfordringen til køberboykot af sydafrikanske varer er gået ind for kravet om en statslig handelsboykot over for Den Sydafrikanske Republik. En statsboykot i henhold til den af F.N.'s generalforsamling vedtagne resolution vil være et værdigt udtryk for Danmarks ønske om en styrkelse og udbygning af F.N., idet den i overensstemmelse med de undertrykte sydafrikaneres anmodninger, retter et slag mod en regering, som til stadighed groft tilsidesætter F.N.'s resolutioner og menneskerettighedserklæring.

Anker Nielsen, landsformand/Holger Petersen

Kilde: tekst i forfatterens arkiv

Så blev der afholdt valg på repræsentantskabsmødet. Følgende blev valgt:

Landsformand: Anker Nielsen, genvalgt

Bæstformand: Ruth Gunnarsen, genvalgt

Kasserer: Arne Møller

Sekretær: Bente Ejlstrup

Formand for organisationsudvalget: Niels Jørgen Thøgersen

Redaktører: Holger Petersen og Flemming Thøgersen

Desuden valgtes to rådsmedlemmer: Frede Buchardt og Jørgen Brochmann-Nielsen.²²

Der var WAWF kongres i Tokyo den 24.-31. august 1963. Knud Nielsen fortalte om kongressen på et EVU møde den 8. oktober 1963 i Bispekælderens, Nørregade, København.²³

På rådsmødet i København den 17. november 1963 vedtog man så en anden resolution med fokus på ulandshjælp (se Tekstboks 13.3)

Tekstboks 13.3: EVU-resolution vedtaget af rådet i København, 17. november 1963.

Landsorganisationen Een Verdens Ungdom forsamlet til rådsmøde i København hilser med tilfredshed den øgede interesse, der nu vises u-landsproblemerne efter starten af de studerendes 1% indsamling og anerkender den indsats, der er udvist af de tilsluttede organisationer.

Een Verdens Ungdom opfordrer derfor sine studerende medlemmer til at støtte indsamlingen såvel økonomisk som ved medvirken i praktiske arrangementer.

²² Ibid.

²³ Dokument, Een Verdens arkiv.

Een Verdens Ungdom anerkender endvidere ideen bag indsamlingen – at øge Danmarks bidrag til - u-landshjælpen til 1% af nationalindkomsten – og udtaler sin tilslutning til et arbejde for at danne basis i befolkningen for en realisering af denne ide gennem regering og folketing.

Anker Nielsen, formand/ Arne Møller

Kilde: tekst i forfatterens arkiv.

1964

EVU blev inviteret til at sende deltagere til et internationalt seminar på Trolvarhytta i Lilleva i Norge i påsken 1964. Emnet var "The future of East-West Conflict and United Nations." Fra dansk side deltog Niels Jørgen Thøgersen, Steen Thøgersen og Finn Laursen (se billede 13.1).

Billede 13.1: Fra Norsk En Verden Ungdoms internationale seminar, påsken 1964. Fra venstre Bipu Sanyal (Indien), Finn Laursen og Niels Jørgen Thøgersen.

Kilde: forfatterens billedsamling

Repræsentantskabsmødet i 1964 fandt sted den 21. juni på Slagteriskolen i Roskilde. Det fremgik af indkaldelsen, hvilket antal repræsentanter de enkelte afdelinger ville få: Haderslev 1, Kolding 1, København 3, Odense 0 (dog 1 hvis der blev betalt), Viborg 1, Århus 3, Een Verdens Studenter 1, og Studenterforeningens Een Verden-fraktion 1.²⁴ Listen giver en ide om EVU's geografiske udstrækning på det tidspunkt.

I forbindelse med repræsentantskabsmødet blev der arrangeret et weekendkursus om u-landsproblemerne for organisationsledere. Blandt talerne var chefredaktør Henry Christensen, MF, der talte om "U-landene, verdensøkonomien og verdenspolitikken," samt Hans Solholm, der talte om spørgsmålet "Kan jorden føde os?"²⁵

På rådsmødet forud for repræsentantskabsmødet var følgende til sted: Frede Buchardt, Bente Ejlstrup, Arne Møller, Anker Nielsen, Flemming Thøgersen, Niels Jørgen Thøgersen og Steen Thøgersen. Arne Møller kunne ikke anerkende, at Flemming Thøgersen kunne stemme for Kolding med fuldmagt på

²⁴ Indkaldelse dateret 21 maj 1964, i forfatterens arkiv.

²⁵ Baggrundspapirer i forfatterens arkiv.

repræsentantskabsmødet. Rådet vedtog dog at anerkende Flemming Thøgersen som repræsentant for Kolding afdelingen. Rådet indstillede følgende til valg til rådet:

Landsformand: Frede Buchardt
Næstformand: Ib Christensen
Kasserer: Kirsten Hansen
Ansvarshavende redaktør: Flemming Thøgersen,
International og politisk sekretær: Finn Laursen
Organisationssekretær: Niels Jørgen Thøgersen
Rådets sekretær: Marion Jensen.²⁶

Disse blev alle bekræftet valgt af repræsentantskabsmødet, men man tilføjede følgende efter nogle ændringer i lovene:

Pressesekretær: Ivar Lærkesen
Forretningsfører for bladet: Karsten Stig Andersen
2 rådsmedlemmer: Jan Hækkerup og Gunnar Lausten.²⁷

Efter en politisk debat vedtoges emnerne for en resolution, og man nedsatte et redaktionsudvalg bestående af Jan Hækkerup, Ib Christensen, Ruth Gunnarsen og Dan Christensen. Med visse ændringer vedtoges det fremlagte forslag (se Tekstboks 13.4)

Tekstboks 13.4. Resolution vedtaget af Een Verdens Ungdoms repræsentantskabsmøde i Roskilde den 21. juni 1964.

EEN VERDENS UNGDOM I DANMARK forsamlet til repræsentantskabsmøde udtaler sin protest mod, at Danmark på den internationale handelskonference i Geneve undlod at stemme for en resolution, der betød lettere adgang til de industrialiserede lande for de fattige landes eksport af hel- og halvfabrikata. Vi misbilliger også, at Danmark stemte imod oprettelsen af den nye handelsorganisation under FN.²⁸ I dansk handelspolitik bør vi indstille os på, at imødekomme udviklingslandenes ønsker om afsætningsmuligheder for deres produkter.

På baggrund af de studerendes 1% indsamlinger opfordrer vi folketinget til snarest at opstille en plan, der angiver tidspunktet, hvor den danske ulandshjælp skal nå op på 1% af nationalindkomsten, således som det i princippet er vedtaget. Samtidig ønsker vi at understrege, at investeringerne på Grønland må forøges væsentligt for at skabe arbejdsmuligheder for alle. Vi finder, at enhver form for diskriminering på Grønland må bortfalde, og at der bør indføres lige løn for arbejde af samme værdi, uanset om man er født på Grønland eller andre steder i landet.

Vi opfordrer regeringen og folketinget til at tage initiativ til snarlig oprettelse af et konfliktforskningsinstitut.

Til slut ønsker vi at udtale vor tilfredshed med det initiativ Sverige og Danmark tog for et par år siden med forslaget om en FN-indsats på familieplanlægningens område. Vi finder, at der er grund til at tage problemet op på den kommende generalforsamling i FN. Samtidigt finder vi, at Danmark til en vis grad selv er "u-land" på dette område, og vi tilslutter os derfor kravene om et øget antal seksualklinikker,

²⁶ Referat af rådsmøde den 20. juni 1964 kl. 21.30 på Slagteriskolen i Roskilde. Forfatterens arkiv.

²⁷ Referat af Een Verdens Ungdoms repræsentantskabsmøde den 21. juni på Slagteriskolen i Roskilde. Forfatterens arkiv.

²⁸ Det drejer sig om FN's konference for handel og udvikling (United Nations Conference on Trade and Development – UNCTAD), der var blevet grundlagt i december 1964, og ikke den egentlige handelsorganisation GATT (General Agreement on Tariffs and Trade), der gik tilbage til 1948, og som blev en del af Verdenshandelsorganisationen (World Trade Organisation – WTO) i 1995.

samt om en udvidet seksualvejledning i skolerne, der også omfatter orientering om brugen af præventive midler.

Anker Nielsen, dirigent/ Frede Buchardt, formand

Kilde: Kopi, forfatterens arkiv.

En sekssider tekst fra Niels Jørgen Thøgersen dannede ramme om megen af den organisatoriske debat på repræsentantskabsmødet samt det efterfølgende rådsmøde.²⁹

På det efterfølgende rådsmøde var følgende til stede: Frede Buchardt, Ib Christensen, Kirsten Hansen, Niels Jørgen Thøgersen, Ivar Lærkesen, Finn Laursen, Flemming Thøgersen, Jan Hækkerup, Carsten Stig Andersen, Anker Nielsen og Marion Jensen. Desuden deltog J. Friiser-Frederiksen. Fraværende efter afbud var Gunnar Lausten. Man nedsatte fire udvalg:

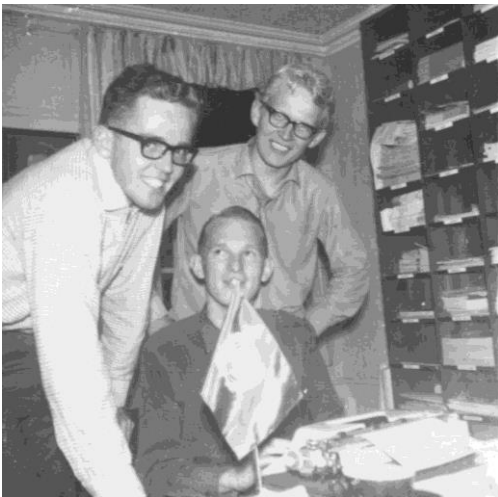
Organisationsudvalg ledet af Niels Jørgen Thøgersen

Politisk udvalg ledet af Finn Laursen

Redaktionsudvalg ledet af Flemming Thøgersen

Økonomiudvalg ledet af Kirsten Hansen.³⁰

Billede 13.2: Finn Laursen, Flemming Thøgersen og Niels Jørgen Thøgersen på FN-foreningens kontor i København i august 1964.

Kilde: Finn Laursens billedarkiv.

WAWF afholdt en studiekonference på Breidablik konferencecenter i Holte i august 1964. Der var deltagere fra 13 lande. Man arbejdede i to udvalg, henholdsvis *policy* og *political action*. Konferencen blev åbnet af udenrigsminister Per Hækkerup, tidligere formand for WAWF's forretningsudvalg. Et af formålene var at forberede næste års Kongres i San Francisco.³¹

²⁹ Thøgersen, "Helhedsløsning: Oplæg til organisationsdebat," udateret, forfatterens arkiv.

³⁰ Referat af rådsmøde i Een Verdens Ungdom søndag den 21. juni 1964 på Slagteriskolen i Roskilde. Forfatterens arkiv.

³¹ Det var ved den lejlighed, at forfatteren første gang mødte de fleste af WAWF's daværende ledere. Ruth Gunnarsen sørgede for introduktioner, bl.a. til YSD's formand Ram Singh.

Billede 13.3: Fra WAWF-møde på Breidablik, 1964. Fra venstre: Monica Wingate (UK), Truus Zwart (Nederlandene), Sally Bray (USA), Per Hækkerup (Danmark), Sri Ram (Indien).

Kilde: forfatterens billedsamling

Den 11. august udsendte EVU's politiske udvalg en udtalelse i anledning af det forestående valg (se Tekstboks 13.5)

Tekstboks 13.5: Udtalelse fra Een Verdens Ungdoms politiske udvalg udsendt den 11. august 1964

Med henblik på det kommende valg henstiller Een Verdens Ungdom, at man i valgkampen fremdrager spørgsmålene i forbindelse med den fremtidige tilrettelægning af den danske udenrigspolitik, herunder den danske indsats i FN, da disse spørgsmål bliver den primære politiske opgave for den kommende regering.

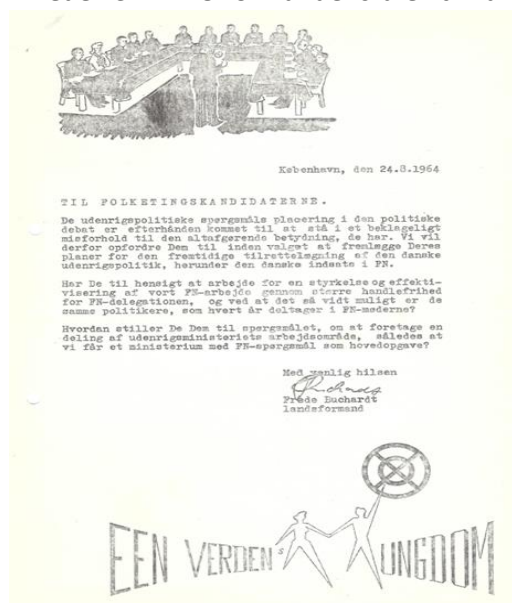
Vi henstiller endvidere til folketingskandidaterne at arbejde for en styrkelse og effektivisering af vort FN-arbejde gennem større handlefrihed for FN-delegationen, og ved at det så vidt muligt er de samme politikere, som hvert år deltager i FN-møderne.

For at den danske FN-indsats skal lykkes fuldt ud, betragter vi det tillige som en forudsætning, at der foretages en deling af udenrigsministeriets arbejdsområde, således at vi får et ministerium med FN-spørgsmål som hovedopgave.

Kilde: Unavngiven tekstsamling med udtalelser fra EVU 1962-69. Forfatterens arkiv.

Senere i august 1964 sendte EVU's landsformand Frede Buchardt et brev til folketingskandidaterne, på basis af udtalelsen fra det politiske udvalg. Kandidaterne blev deri spurgt om deres holdning til dansk FN-politik. Se billede 13.4.

Billede 13.4: EVU formandens brev til kandidater til folketinget, 24. august 1964

Kilde: forfatterens arkiv. Folketingsvalget fandt sted den 22. september 1964.³²

Den internationale ungdomsbevægelse, Youth and Student Division of the World Association of World Federalists (YSD/WAWF), afholdt en konference i september 1964 i Hoddesdon, UK, om "Regionalisme og Verdensføderalisme". Fra dansk side deltog Marion Jensen (senere Thøgersen), Finn Andersen og Finn Laursen. Da YSDs formand var inderen Ram Singh and hans bror Sri Ram var 'executive secretary', var indere boende i England noget overrepræsenterede.³³ Blandt talerne var Dennis Lovelace, tidligere YSD-sekretær.

Billede 13.5: Deltager i YSD/WAWF-konference, High Leigh Conference Centre, Hoddesdon, nord for London. Forreste række fra venstre, nr. 2: Marion Jensen, nr. 4: Finn Andersen, bagerste række fra venstre, nr. 4: Ram Singh, nr. 6: Finn Laursen.

Kilde: forfatterens billedsamling

³² Der skete ikke de store forskydninger ved folketingsvalget. Socialdemokratiet, ledet af Jens Otto Krag, fik uændret 76 mandater. Da Det Radikale Venstre gik et mandat tilbage fra 11 til 10 ønskede de ikke at fortsætte i regeringen, så resultatet blev en Socialdemokratisk mindretalsregering – Regeringen Jens Otto Krag II - støttet af de radikale. Det var ved dette valg, at Aage Bertelsens Fredspolitisk Parti stillede op, men partiet fik kun 0,4% af stemmerne og således ingen mandater. Første regering Jens Otto Krag fra 1962 havde Radikal deltagelse, bl.a. Hilmar Baunsgaard som handelsminister og K. Helveg Petersen som undervisningsminister.

³³ For detaljeret referat, se Finn Laursen, "Regionalisme og Verdensføderalisme," *Verden og Vi*. November 1964.

Som for senior bevægelsen Een Verden blev weekendkurser en vigtig aktivitet for EVU. Således arrangerede Aarhus afdelingen af EVU et første kursus 3.-4. oktober 1964 på Hald Studentercenter ved Viborg om emnet "Er regionale organisationer og blokdannelser en hæmsko for politisk og økonomisk internationalt samarbejde?" Bland talerne var generalsekretær i Europabevægelsen Anker Nielsen, der talte om "Det europæiske samarbejde og u-landene," samt den indiske ambassadør i Danmark K. M. Kannampilly, der talte over emnet "Problemer for Indien i dag."³⁴ Der foreligger et par grupperapporter. Gruppe 2 blev ledet af Finn Laursen og sekretær var Birte Jepsen. Gruppe 3 blev ledet af Niels Jørgen Thøgersen og Marion Jensen (senere Thøgersen) var sekretær.³⁵

Billede 13.6: Fra kurset på Hald Studentercenter, oktober 1964. Fra venstre ses Finn Andersen, Per-Olof Johansson og den indiske ambassadør K. M. Kannampilly

Kilde: Venligst stillet til rådighed af Per-Olof Johansson.

I forbindelse med kurset blev der afholdt et kort rådsmøde, hvori deltog Frede Buchhardt, Kirsten Hansen, Niels Jørgen Thøgersen, Finn Laursen, Karsten Stig Andersen, Gunnar Lausten og Marion Jensen. På det møde blev Flemming Thøgersen valgt som EVU's repræsentant i Een Verdens redaktionsudvalg.³⁶

Da man nåede frem til rådsmødet i november, var man nået til den konklusion, at den daværende udvalgsform ikke virkede, fordi medlemmerne boede alt for spredt; man måtte derfor tilstræbe en geografisk koncentration. Organisationsudvalget skulle således i fremtiden især have medlemmer i Aarhus og redaktionsudvalget især have medlemmer i København. Det blev oplyst, at EVU's landsorganisation havde fået bevilget fire kurser, der ville blive gennemført i december 1964 og januar-februar 1965. Lotteriet var gået dårligt. Overskuddet for EVU var kun 1.205 kr.³⁷

³⁴ Program i forfatterens arkiv.

³⁵ Rapporter i forfatterens arkiv.

³⁶ Se tilføjelse i referat af rådsmøde i Een Verdens Ungdom den 12. september 1964 i Middelfart Ferieby.

³⁷ Referat af rådsmøde i EVU lørdag den 21. november 1964 på Een Verdens kontor

På rådsmødet på Unge Hjem Højskole i Skåde ved Århus i december diskuterede man bl.a. samarbejde med FN-foreningen, FN-grupperne og den internationale International Student Movement for the United Nations (ISMUN). Man udpegede Anker Nielsen og Flemming Thøgersen som kontaktpersoner til disse foreninger i København. EVU var også blevet anmodet om at indtræde i Samarbejdsrådet for Forenede Nationer. EVU-nyt var ikke udkommet i nogen tid, men nu var der igen penge til rådighed for bladet. Den politiske debat førte til, at man vedtog en resolution om FN's situation og dansk FN-politik (se Tekstboks 13.6).³⁸

Tekstboks 13.6: Udtalelse fra EVU's råd vedrørende FN, december 1964

Een Verden's Ungdom, samlet til rådsmøde den 5.-6. december 1964, i Aarhus, udtaler:
De forenede nationers forfatningskrise, som den er aktualiseret ved betalingspørgsmålet for F.N.'s fredsbevarende aktioner, understreger nødvendigheden af stemmereformer i F.N.
Vi henstiller derfor, at arbejdet fremskyndes i det af regeringen nedsatte F.N.-pagt-revisionsudvalg.
Een Verdens Ungdom henleder opmærksomheden på, at informationen af den danske offentlighed om vor F.N.-politik er mangelfuld.
Vi opfordrer derfor regeringen til at overveje egnede foranstaltninger til en bedring heraf, f.eks. oprettelse af en regelmæssig presse-informationstjeneste.

F. Buchardt, Landsformand

Kilde: tekst i forfatterens arkiv.

Efterfølgende gjorde Knud Nielsen opmærksom på et lille problem i formuleringen "det af regeringen nedsatte FN-pagt revisionsudvalg." I et brev til Frede Buchardt skrev han: "Regeringen har ikke nedsat et sådant udvalg. Det udvalg I refererer til er som bekendt nedsat på EEN VERDEN's initiativ af 5 private organisationer men får sekretærhjælp fra udenrigsministeriet, ligesom regeringen afventer rapporten. Folk i almindelighed ved ikke noget om det, men kyndige folk har nok smilet bredt."³⁹

1965

I slutningen af februar 1965 blev der sendt et brev fra det politiske udvalg til stormagternes ambassader i Danmark samt til pressen vedrørende udviklingen i Vietnam-krigen (se Tekstboks 13.7). Det skete efter opfordring fra Flemming Thøgersen og efter konsultation af det politiske udvalg, samt diskussion mellem Finn Laursen og Niels Jørgen Thøgersen. Set i bagespejlet må det siges, at det var en meget mild udtalelse.

Tekstboks 13.7: Til pressen og følgende landes ambassader i Danmark: USA, USSR, Den kinesiske Folkerepublik, England (sic) og Frankrig. Dateret Aarhus, den 18. februar 1965.

Landsorganisationen Een Verdens Ungdoms politiske udvalg udtrykker herved sin stærke bekymring over udviklingen i Vietnam-krigen i den senere tid.
Vi opfordrer alle implicerede parter til at afholde sig fra aktioner, der kan forværre situationen, og søge en fredelig bilæggelse af konflikten gennem forhandling, gerne med FN som mægler.

³⁸ Referat af rådsmøde i EVU den 6. december 1964 på Unge Hjem Højskole i Skåde.

³⁹ Brev dateret 11. december 1964 fra Knud Nielsen til Frede Buchardt. Een Verdens arkiv.

Konflikten har på ny bekræftet, at det internationale retsmaskineri må styrkes, at verdenssamfundet må ændres radikalt, så verdenslov kan sikre verdensfred.

Finn Laursen
Formand for det politiske udvalg

Kilde: Tekst i forfatterens arkiv.

På rådsmødet den 14. marts 1965 på Aarhus Universitet kunne formanden for organisationsudvalget Niels Jørgen Thøgersen oplyse, at der havde været fire særdeles vellykkede kurser, og EVU havde fået mange nye medlemmer og kontakter. En ny afdeling på Bornholm arbejdede fint og havde fået samarbejde i gang med såvel politiske ungdomsorganisationer samt FN-foreningen og Kvindeligaen. Foreningen havde nu ca. 60 kontakter over hele landet som nu skulle aktiveres. Derfor forberedtes et tillidsmandskursus og flere weekendkurser, herunder et med Europabevægelsen.⁴⁰

I marts blev Niels Jørgen Thøgersen ansat som rejsesekretær med det formål at besøge EVU's afdelinger. Een Verdens afdelinger blev også tilbudt et besøg.⁴¹

EVU's landsmøde i 1965 fandt sted i Århus den. 22.-23. maj. Der var ikke færre end 58 deltagere. Niels Jørgen Thøgersen fortjener nok det meste af æren for at få så mange frem til mødet. Hans aktivitet som rejsesekretær må bestemt have haft en effekt.

Billede 13.7: Niels Jørgen Thøgersen taler på EVU's landsmøde i Aarhus i 1965.

Kilde: Venligst stillet til rådighed af Niels Jørgen Thøgersen

Repræsentantskabsmødet vedtog en resolution om FN's krise, der blev sendt som åbent brev til den danske regering (se Tekstboks 13.8).

⁴⁰ Referat af rådsmøde I Een Verdens Ungdom den 14. marts 1965 på Århus Universitet.

⁴¹ Brev fra Knud Nielsen og Bente Ejlstrup til forretningsudvalgets medlemmer, dateret 17. marts 1965. Een Verden arkiv.

Tekstboks 13.8: Resolution vedrørende FN's krise vedtaget af EVU's repræsentantskabsmøde den 13. maj 1965

FN er nu inde i sin alvorligste krise. Modsætningerne mellem stormagterne har gjort den økonomiske krise katastrofal, og det har været nødvendigt for Generalforsamlingen at tage en længere pause. Hertil kommer, at Indonesien har meldt sig ud af organisationen.

Danmark har siden FN blev stiftet givet organisationen stærk moralsk og økonomisk støtte. Det er derfor naturligt, at de danske myndigheder i den krisesituation, som nu er opstået, gør en ekstra indsats, så man bidrager til at få en løsning i stand. Vi vil derfor fremlægge nogle forslag, som vi mener, de danske myndigheder bør tage op:

- a. FN-krisen drøftes på skandinavisk plan med sigte på at få en fælles optræden i stand. Et skandinavisk initiativ vil have stor vægt.
- b. Man gør de implicerede stormagter, USA, USSR, Storbritannien og Frankrig opmærksom på hvilket ansvar, der hviler på dem og beder dem tænke mere på FN's fremtid end på egne interesser. Samtidig præciseres det skandinaviske syn på FN som uhyre vigtig fredsbevarende faktor og påpeger, at stormagterne å være villige til at finde en kompromisløsning.
- c. Kontakt med de franske myndigheder i anledning af de Gaulles forslag om en topkonference og forsøg på at samle flest mulige nationer bag kravet om en sådan konference. Konferencen bør i første række beskæftige sig med det økonomiske fundament for verdensorganisationen og magtfordelingen mellem Generalforsamlingen og Sikkerhedsrådet. Det ville ikke være unaturligt om en sådan konference blev holdt i Skandinavien.
- d. For at bedre FN's økonomi på længere sigt, kunne man fra dansk side fremsætte forslag om, at alle nationer yder bidrag til et fond, stort nok til at optræne store fredsbevarende styrker og holde disse i beredskab.

Een Verdens Ungdom arbejder for fred og fordragelighed mellem nationerne og et forpligtende internationalt samarbejde. Vi ser en styrkelse og udbygning af FN som den største opgave i vor tid. Det, der sker i dag, er at organisationens prestige svækkes, og at den er i færd med at blive et mindre egnet redskab i fredens tjeneste. Det er vort håb, at de danske myndigheder vil støtte alle forsøg på at løse konflikten og selv tage initiativ, som kan redde verdensorganisationen. I den situation, som er opstået, er det farligt at vente, at andre skal udvirke en løsning. Vi er interesserede i at få at vide, hvad man fra dansk side har foretaget sig i forbindelse med FN-krisen, og hvad man mener om de synspunkter, som her er fremlagt.

Kilde: Unavngiven tekstsamling med udtalelser fra EVU 1962-69. Forfatterens arkiv.

Formanden for det politiske udvalg – Finn Laursen - havde skrevet et udkast til en ret detaljeret principerklæring, der blev diskuteret både i opløbet til mødet samt på mødet, og som så blev vedtaget på mødet (se Tekstboks 13.9). Blandt de, der deltog i diskussionen, kan nævnes Ivar Lærkesen, Jørgen Henrik Petersen, Bent K. Andersen, Niels Jørgen Thøgersen og Flemming Thøgersen. Udkastet havde bl.a. fundet inspiration i en principerklæring fra norsk EVU af september 1964. På trods af længden gengives hele teksten i tekstboks. Det må vel siges fortsat at være klassisk verdensføderalisme med fokus på lov og institutioner, vi finder i erklæringen.

Tekstboks 13.9: Een Verdens Principerklæring fra landsmødet i Aarhus, 23. maj 1965.

Indledning.

Moderne teknologi har på dramatisk vis forenet verden i et verdenssamfund, men dette samfund har - ulig de nationale samfund, som det udgøres af – ingen fællesmyndighed udstyret med tilstrækkelige midler til at opnå hverken retfærdighed, frihed, fred eller velstand for alle dets medlemmer. Vor generation kræver retten til at sætte det fælles hjemsted i orden, en opgave, som enkelte nationale regeringer ikke længere kan løse alene.

Menneskehedens liv og fremtid er i dag vævet ind i en fælles skæbne. De spørgsmål, som vil afgøre vor skæbne i de kommende år – problemer som udviklingen af masseødelæggelsesvåbnene, befolkningsekspllosionen i de fattige lande og diskriminering af befolkningsgrupper på grund af religiøse, politiske eller racemæssige forskelle, er så omfattende, at de kun kan løses på global basis.

Målsætning.

Derfor må alle nationers udenrigspolitik opstille en fælles målsætning, nemlig oprettelse af en verdensføderation, der har en i forfatningen defineret jurisdiktionssfære, der fungerer gennem en lovgivende, udøvende og dømmende magt. Nationerne må som følge heraf indstille sig på at måtte afgive suveræniteten til internationale organer.

Et internationalt retsmaskineri vil kunne regulere forholdet mellem nationerne i det internationale samfund, ligesom det nationale retsmaskineri regulerer forholdet mellem individerne i det nationale samfund.

Under hensyntagen til denne målsætning bør nationerne træffe deres udenrigspolitiske afgørelser i den foreliggende situation.

Folkeretten.

I pagt med udviklingen og det øgede behov må den internationale ret styrkes og udvikles til en overnational ret, der kan afløse det nu eksisterende anarki i internationale anliggender. Den tid, hvor suveræne nationer selv egenhændigt kunne afgøre egne anliggender, er ikke mere. Derfor er regulerende normer som ingen sinde før blevet nødvendige i internationale forhold.

Internationale domstole.

Udviklingen af folkeretten må medføre, at Den internationale Domstol må tildeles tvungen jurisdiktion i retlige tvister mellem to eller flere nationer samt i tvister om tolkningen af FNs pagt og love vedtaget i henhold til denne. Desuden må der oprettes regionale domstole med Haag-domstolen som appelinstans.

Verdensmæglingsinstans.

FNs muligheder for mægling i ikke-retlige tvister bør udbygges ved oprettelse af en verdensmæglingsinstans som en afdeling af Den internationale Domstol.

De forenede Nationer.

I FN har verdens nationer fået et fundament for håndhævelse af de internationale retsregler, og et instrument for praktisk samvirke.

Til trods for mangler har FN alligevel været i stand til at bidrage til sikring af freden og fremme den internationale forståelse.

Pagtrevision.

Men udviklingen er løbet fra FNs pagt, hvis baggrund er den verdenspolitiske situation ved udgangen af 2. verdenskrig. Bl.a. afviklingen af kolonialismen og de mange nye nationers indtræden i verdenssamfundet har på afgørende vis ændret den verdenspolitiske situation. For at gøre FN arbejdsdygtig må pagten derfor tilpasses disse nye forhold.

Et stadigt stigende antal problemer, der kræver global løsning trænger sig på. FN må derfor videreudvikles, så organisationen i stadig større grad kan evne at tage sig af disse problemer.

Verdensparlament.

Pagten må ændres således, at man får et afvejet stemmesystem i Generalforsamlingen, så de større nationer i højere grad får den indflydelse, de reelt har i den internationale politik. Herved vil der åbnes mulighed for at føre initiativet fra Sikkerhedsrådet over til Generalforsamlingen, som det forsøgtes med Uniting for Peace resolutionen. Med en sådan stemmeordning vil Generalforsamlingen kunne blive en slags verdensparlament med lovgivende magt på områder, der vedrører international fred og sikkerhed.

Verdensregering.

Sikres stormagterne en større indflydelse i Generalforsamlingen, bør "vetoretten" i Sikkerhedsrådet afskaffes, og dette organ omdannes til et udøvende organ hvis medlemmer vælges af Generalforsamlingen og kan afskaffes af denne.

Universalitetsprincippet.

Universalitetsprincippet må anerkendes. Alle nationer, der reelt eksisterer, bør være repræsenteret i FN, således de tre delte områder Tyskland, Vietnam og Korea. Den kinesiske Folkerepublik må anerkendes og optages som medlem af FN.

Nedrustning.

Alt initiativ i retning af en generel, alleomfattende og samtidig nedrustning under international kontrol må støttes. Samtidig med at nationerne afvikler deres militære forsvar, må FN udvikles til at træde ind som garant for deres sikkerhed.

Kombinationen af national nedrustning og en styrkelse af FNs magtpotentiel vil kunne føre udviklingen ind i et nyt spor.

Et vigtigt led i nedrustningsbestræbelserne vil være oprettelse af atomvåbenfri zoner, hvorved mulighederne for at hindre en politisk og geografisk spredning af atomvåben øges.

Ligesom våben ikke nødvendigvis betyder krig, betyder nedrustning ikke nødvendigvis fred; derfor må FN udstyres med midler til kontrol af fredens opretholdelse i en afrustet verden.

FN-sikkerhedsstyrke.

FN må følgelig udstyres med en permanent politistyrke, så man ikke som hidtil ad hoc skal opstille styrker, når en fredsbevarende aktion er blevet nødvendig. Det nordiske initiativ med at stille et kontingent til rådighed for FN må derfor hilses velkommen som et skridts på vejen. En koordinering af de forskellige landes øremærkede FN-styrker er ønskelig.

En permanent FN-styrke vil kunne sikre håndhævelsen af pagtens bestemmelser, beslutninger vedtaget i henhold til denne og kendelser afgivet af Den internationale Domstol.

Danmark og FN.

Danmarks FN-arbejde bør styrkes og effektiviseres gennem større handlefrihed for FN-delegationen og ved, at det så vidt muligt er de samme politikere, som hvert år deltager i FN-møderne.

For at den danske FN-indsats skal lykkes fuldt ud, er det tillige en forudsætning, at der foretages en deling af udenrigsministerens arbejdsområde, således at vi får en viceudenrigsminister med FN-spørgsmål som hovedopgave.

Desuden er det ønskeligt, at dansk ungdom bliver repræsenteret i FN-delegationen for at styrke den voksende interesse for international problematik hos ungdommen.

Tillige finder vi, at informationen af den danske offentlighed om vor FN-politik er mangelfuld og ønsker derfor oprettet en effektiv presseinformationstjeneste.

Udvidelse af forsvarsbegrebet.

EVU understreger betydningen af at se den danske sikkerhedspolitik i et vidt perspektiv, så medvirken i Dansk Ungdoms U-landsarbejde, FN-styrker og andre fredsbevarende og fredsfremmende foretagender bliver ligestillet med de nuværende former for værnepligt.

Vi ønsker en aktiv fredspolitik gennem øget international kontakt og samarbejde på tværs af ideologier og stormagtsblokke samt øget samhandel med nationer med andre politiske systemer.

Fredsforskning.

Vi er af den opfattelse at alt gøres for at udforske mellemfolkelig adfærd på empirisk grundlag. Vi opfordrer derfor til snarlig oprettelse af et konfliktforskningsinstitut. En naturlig opgave for et sådant institut vil bl.a. være at undersøge alternative forsvarsmuligheder.

Uden den indsigt en sådan forskning kan give, vil vor politik i alt for stor grad bygge på intuition, tilfældigheder og gamle teser, som ikke har samme holdbarhed i dagens situation. I væsentlige spørgsmål, hvor selve menneskehedens eksistens står på spil, er det uomtvisteligt nødvendigt, at vor politik kan baseres på fakta i stedet for irrationelle faktorer.

U-landene.

Ud fra princippet om folkenes selvbestemmelsesret, må resterne af kolonisystemet og fremmedvælde i enhver form afvikles.

Verden i dag er ikke bare splittet i ideologiske, antagonistiske magtblokke, men også i fattige og rige nationer med deraf følgende social gæring og ustabilitet.

Som verdensføderalister vil vi frem til én verden. Men så længe der findes en afgrund af forskel mellem fattige og rige lande, har vi ikke én, men flere vidt forskellige verdener. Dette medfører igen interessemodsætninger på det mellemfolkelige plan med muligheder for konflikter.

På denne baggrund er det en meget vigtig opgave at bringe de mindre udviklede lande på højde med de teknisk udviklede lande i verden.

U-landshjælp.

U-landshjælpen må i størst mulig udstrækning baseres på multilateral hjælp gennem FN. På denne måde kan man få en global udviklingsplan samtidig med, at man undgår politiske betingelser.

Den bilaterale hjælp kan stadig være et naturligt supplement til den multilaterale. Spørgsmålet om formen for hjælp er derfor ikke et enten eller, men et både og, da de begge har deres fordele.

Gennem en mindselse af konfliktmulighederne vil u-landshjælpen også kunne ses som et led i vor sikkerhedspolitik.

Verdenshandelen.

Til trods for den u-landshjælp, der hidtil er blevet ydet, bliver den enorme kløft mellem rige og fattige lande stadig større, særlig på grund af bytteforholdene i verdenshandelen, hvor råvarepriserne viser stadig synkende tendens, mens priserne på industrivarer stadig stiger.

Der må derfor skabes lettere adgang til de industrialiserede lande for de fattige landes eksport af hel- og halvfabrikata.

I dansk handelspolitik bør vi indstille os på at imødekomme udviklingslandenes ønsker om afsætningsmuligheder for deres produkter.

For at øge den private danske investering i de nye lande må staten stille øgede garantier, så erhvervslivet kan gøres interesseret heri på trods af risici.

Vi finder det ligeledes af stor betydning, at handelssamkvemet med de kommunistiske lande udvides.

Den økonomiske udvikling.

Økonomisk planlægning på lang sigt i de forskellige lande og på regionalt plan, er en nydannelse, der bør fremmes mest muligt.

Det økonomiske udviklings- og hjælpearbejde, der foretages af mange lande, bør koordineres og tilrettelægges med henblik på de enkelte landes individuelle muligheder og vilkår, så den størst mulige økonomiske fremgang kan finde sted for alle lande og folkeslag.

For at fremme dette arbejde bør IBRD (Verdensbanken), IDA (International Development Association) og IFC (International Finance Corporation) styrkes og udbygges, ligesom den af UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) udarbejdede betænkning bør følges i spørgsmål om støtte og hjælp til u-landene.

Dansk Ungdoms U-landsarbejde.

Vi finder, at Mellempfolkeligt Samvirkes initiativ til igangsættelse af et frivilligt u-landsarbejde for unge er af stor betydning. Denne form for hjælp har vist sig at være et nyttigt supplement til de mere ordinære former for u-landshjælp, samtidig med at denne virksomhed har langt større perspektiv end bare at være en praktisk form for u-landshjælp.

Man har her fået en form for internationalt hjælpearbejde, som på en ny og mere direkte måde engagerer enkelte individer. Gennem denne virksomhed kan man fjerne meget af den gensidige uvidenhed og mistro, som findes mellem rige og fattige nationer.

Vi ser gerne ungdomsorganisationerne som mere aktive deltagere i denne virksomhed. Mulighederne for nordisk samarbejde og koordinering gennem FN bør undersøges og støttes.

Det regionale samarbejde.

Udviklingen på regional plan er så dynamisk i de fleste verdensdele, at regionale politiske og økonomiske grupperinger må regnes som en politisk realitet. Det er naturligt, at nationerne i relevante tilfælde løser fællesopgaver gennem regionale organer, men det må fordres, at disse organisationer ikke resulterer i en ny nationalisme på regionalt plan.

De regionale organisationer må have en åben struktur, således at de hverken økonomisk eller på anden måde bliver til ulempe for udenforstående lande. Der må ikke skabes nye hindringer for det frie samkvem mellem nationerne.

Det regionale samarbejde må ses som et led i det globale.

Kulturelt samarbejde.

I bestræbelserne på at løse de internationale konflikter må vi ikke overse betydningen af den kulturelle faktor. Ofte har kulturelle modsætningsforhold haft afgørende indflydelse på politiske konflikter, dette gælder navnlig religiøse modsætninger.

En bedre forståelse af og oplysning om andre nationers kulturelle baggrund og udvikling vil kunne fjerne mange konfliktmuligheder. Vi må derfor tilstræbe det videst mulige kulturelle samarbejde, kombineret med den bedst mulige oplysning om og undervisning i disse spørgsmål. Udviklingen inden for verdensreligionerne henimod en større indbyrdes kontakt er noget glædeligt og må følges med opmærksomhed.

Udenrigspolitisk debat.

Selvom der nu er enighed om, hvor afgørende det er, at vi fører den rette udenrigspolitik, er det stadig meget sjældent, at der forekommer udenrigspolitiske debatter i Folketinget. Vi ønsker skabt tradition for jævnlige debatter om udenrigspolitiske spørgsmål. Herved ville der også skabes bedre forudsætninger for en folkelig

interesse og forståelse for de internationale problemer, således at disse kan løses i overensstemmelse med folkenes ønsker.

International solidaritet.

De moderne massekommunikationsmidler og den tekniske udvikling i det hele taget har bragt os midt ind på verdensarenaen; vor opgave er blevet mere krævende; vi skal finde vor plads som verdensborgere.

Skole, presse og radio og hvad vi ellers har af informerende og meningsdannende midler, må satse på at skabe medmenneskelig ansvarfølelse, som ikke kender nationale grænser.

I atomalderen er vor skæbne uløseligt knyttet til det, der sker uden for vore grænser.

Vedtaget på Een Verdens Ungdoms Repræsentantskabsmøde den 23. maj 1965.

Kilde: forfatterens arkiv.

Billede 13.8: Een Verden Ungdoms bestyrelse valgt i Århus i maj 1965. Fra venstre: Jørn Henrik Petersen, Bent K. Andersen, Holger Therkildsen, Niels Jørgen Thøgersen, Frede Burchardt, Flemming Thøgersen, Finn Laursen, Marion Thøgersen og Ivar Lærkesen.

Kilde: Finn Laursens billedarkiv.

På rådsmødet, der fulgte efter repræsentantskabsmødet den 23. maj 1965 var følgende til stede: Frede Burchardt, Flemming Thøgersen, Niels Jørgen Thøgersen, Finn Laursen, Bent Andersen, Ivar Lærkesen, Jørn Henrik Petersen, Holger Therkildsen og Marion Jensen (senere Thøgersen). Følgende udvalg blev nedsat:

Internationalt udvalg, formand Finn Laursen,
Redaktionsudvalg, formand Jørn Henrik Petersen,
Politisk udvalg, formand Bent K. Andersen.

Nogle udvalgs sammensætning blev udsat til senere. Man nedsatte et særligt udvalg for principerklæringen: Bent K. Andersen (formand), Finn Laursen og Jørn Henrik Petersen.⁴² Det sidste var vel resultatet af en situation, hvor specielt Bent Andersen og Jørn Henrik Petersen havde ønsker om forbedringer.

På det næste rådsmøde i København den 5. juni 1965 nedsatte man så et organisationsudvalg med Klaus Nikolajsen som formand og Dan Secher og Erling Stendal som medlemmer. Nedsættelse af kursusudvalget

⁴² Referat af rådsmøde efter repræsentantskabsmødet den 23. maj 1965.

blev udsat. Lotteriudvalget blev overladt til Erling Stendal. Man vedtog også, at det politiske udvalg kunne udsende resolutionen på EVU's vegne.⁴³

På mødet den 5. juni omtaltes også den såkaldte Arne Møller sag. I København fandtes et Fællesforretningsudvalg (FFU) for Een Verdens Ungdom, Een Verdens Studenter og Studenterforeningens Een Verden-Fraktion i København. Arne Møller var aktiv i FFU. Nogle interne uenigheder fører til, at han udsender dagsorden for en ekstraordinær generalforsamling. Han begyndte også at udsende et blad, *Føderalist* (se billede af første nr. nedenfor). Der havde dog ikke været et lovligt indkaldt møde herom i FFU, hvilket fik formanden for EVU Københavnsafdelingen Marion Thøgersen til at skride ind med et brev til Arne Møller den 27. juni 1965, hvor hun gjorde opmærksom på, at flere EVU-K medlemmer af FFU ikke havde været indkaldt til mødet den 13. maj hos Klaus Ebbesen, nemlig Marion Thøgersen, Flemming Thøgersen og Flemming Als. Dagen efter fulgte et brev til EVU's medlemmer i København om sagen. Dernæst redegjorde Marion Thøgersen på EVU landsorganisationens forretningsudvalg den 4. juli for sagen, idet hun hævdede, at der have været en række urigtige påstande i *Føderalist* Nr. 2 om EVU-K's bestyrelse og EVU's landsformand. Samme dag blev der sendt et anbefalet brev til Arne Møller: "Under henvisning til den klare tilsidesættelse af vedtægter og beslutninger i Een Verdens Ungdoms kompetente forsamlinger konstaterer forretningsudvalget, at du ikke længere kan betragtes som medlem af landsorganisationen Een Verdens Ungdom og dennes lokalafdelinger. Sagen vil blive forelagt førstkommande repræsentantskabsmøde" – signeret af Frede Buchardt, landsformand, Marion Thøgersen, sekretær, og Erling Stendal, kasserer. Da man frygtede, at Arne Møller ville gennemføre sin ulovlige generalforsamling den 5. juli, fandt forretningsudvalget det altså nødvendigt at hindre yderligere skadelige dispositioner fra Arne Møllers side ved straks skride ind. Frede Buchardt ville efterfølgende over for Een Verdens forretningsudvalg redegøre for sagen og henstille til udvalget at udelukke Arne Møller som medlem af Een Verden, hvilket, som omtalt i Kap. 10, skete.⁴⁴

Billede 13.9: Første nummer af det ulovligt udsendte blad *Føderalist*.

Kilde: forfatterens arkiv. Forfatteren har ikke fundet kopi af nr. 2, der indeholdt de omtalte urigtige påstande.

⁴³ Referat af rådsmøde i Een Verdens Ungdom den 5. juni 1965 på sekretariatet, H.C. Ørstedsvej 19 A, V.

⁴⁴ Diverse dokumenter og afskrift af breve i forfatterens arkiv.

I juni 1965 afholdt WAWF som omtalt i kapitel 10 kongres i San Francisco. Kongressen havde en særlig ungdomssession og der blev afholdt møde i Youth Council, hvor hollænderen Leon Wecke blev valgt til formand, som afløser for Ram Singh (Indien). Karin Jönsson afløste Sri Ram (Indien) som eksekutivsekretær. Finn Laursen, der inden kongressen var blevet valgt som næstformand, blev bekræftet i den position.

Billede 13.10: Fra ungdomssessionen på WAWF-kongres i San Francisco, juni 1965. Akiko Nagata, Japan, taler. Nummer to fra venstre er Léon Wecke (Nederlandene). Tredje person ukendt. I midten sidder Sri Ram og Ram Singh, indiske brødre. Finn Laursen sidder yderst til højre.

Kilde: Forfatterens arkiv.

Den 14.-24. juli 1965 havde det internationale udvalg, i praksis Finn Laursen godt hjulpet af Finn Andersen, arrangeret en tur til Polen.

På rådsmødet i oktober diskuterede man bl.a. foreningens økonomiske situation. Man forventede en indtægt på 1.650 kr., altså et meget lille budget. Man opretholdt forslaget om, at det nye blad skulle hedde *Mundus*. Redaktionsudvalget bestod af Jørn Henrik Petersen, Bent K. Andersen, Frede Buchardt, Finn Laursen og Niels Jørgen Thøgersen. Der var blevet oprettet to underudvalg af det politiske udvalg, et i Århus og et på Bornholm, sidste ledet af Ivar Lærkesen. Finn Laursen omtalte planer om en skitur til Norge.⁴⁵

På rådsmødet i november bekræftedes datoerne 26. december – 4. januar for skituren til Norge, og det blev nævnt, at en tur til Prag blev forberedt for sommeren 1966. Der havde været et u-landskursus i Ålborg med stor succes. Det næste kursus på Snaptun Færgesø var allerede overtegnet.⁴⁶

⁴⁵ Referat af rådsmøde den 17. oktober 1965 i Århus.

⁴⁶ Referat af rådsmøde den 13. november 1965 hos Thøgersen, Rebæk Søpark.

Sammenfattende ser vi, at EVU som landsorganisation i 1965 var blevet etableret, havde vedtaget et politisk program og udtalt sig om flere internationale problemer, nogle gange lidt mere klart end seniorbevægelsen, men i første omgang dog også noget tøvende om Vietnam-krigen.